

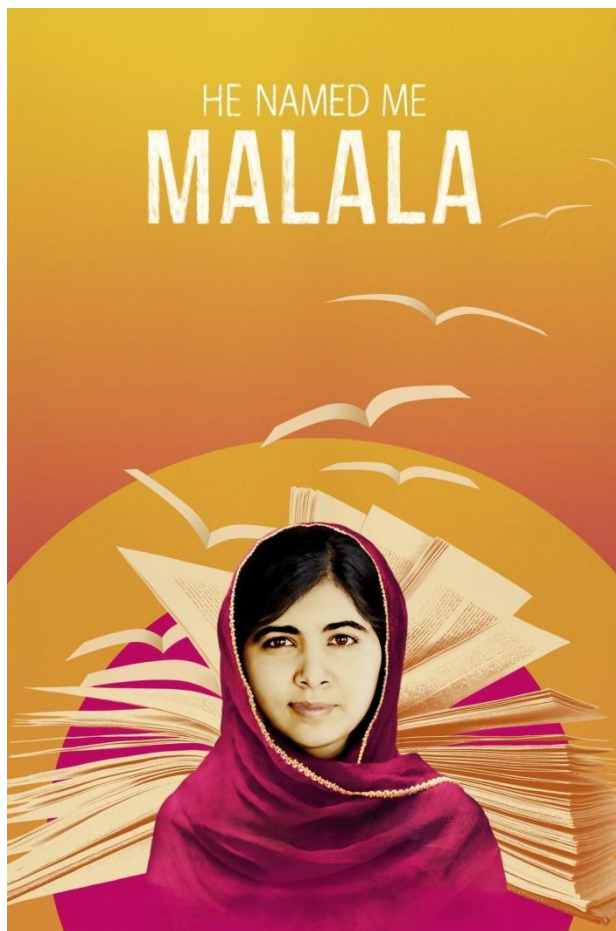
מדריך למורה

"הוא קרא לי מלאלה": סיפורה של גיבורה

תחומי דעת: אזרחות

נושאי השיעור: זהות ושייכות, מנהיגות, זכויות אדם, סיפור חיים יוצא דופן של גיבורה נשית

קהל יעד: כיתות ח-י

נכתב על ידי

הקדמה

"הוא קרא לי מלאלה" (וידאו)

שלום, אני אנג'לינה. היום נלמד בעזרת הסרט "הוא קרא לי מלאלה". הסרט, משנת 2015 הופק על ידי חברות פוקס ואבו דאבי FZ ויצא לאקרנים על ידי חברת פוקס.

הבלוגרית בת ה-11 מלאלה יוספזאי ואביה דיברו בפומבי על תמיכה בחינוך לבנות בפקיסטן. כתוצאה מכך, מלאלה כמעט נהרגה. היא נורתה בראשה על ידי איש טליבאן חמוש בדרכה הביתה מבית הספר. הישרדותה והתאוששותה לא היו פחות מנס רפואי. במקום להיבהל, מלאלה שמשכה תשומת לב בין-לאומית עשתה בה שימוש, כדי לתמוך במטרה של חינוך בנות ברחבי העולם. הסרט משלב צילומים ואנימציה, ומספר את סיפור חייה של מלאלה, לפני הפיגוע ואחריו. זהו סרט נפלא שבעזרתו אפשר להדגים לכולנו איזה הבדל, אדם אחד, אפילו צעיר, יכול לעשות בעולם.

בשיעור זה נדון בנושאים הבאים:

- שוויון והוגנות מגדריים
- חינוך
- אקטיביזם, פעולה אזרחית
- קיצוניות דתית
- זכויות אדם
- היסטוריה של נשים

הצגת השיעור

"הוא קרא לי מלאלה" - סיפורה של גיבורה.

- מומלץ לכיתות: ח-י ויכול להתאים גם לתלמידים בוגרים יותר.
- נושאים מרכזיים: אזרחות, זהות ושייכות, מנהיגות, זכויות אדם, סיפור חיים יוצא דופן של גיבורה נשית.
- משך השיעור: למידה רגילה ומשולבת: 3-5 שעות, למידה עצמאית: 2-3 שעות.
- הסרט מדורג כ: 13-PG. סרט זה מתמקד בפעולה אלימה, באיומים ובאלימות כלפי בנות המבקשות השכלה.

הקדמה:

הסרט מתאר את מסירותה של מלאלה למטרתה, ומעניק לצופים תובנה לגבי המוטיבציה שלה. הסרט מתחיל בהצגה מונפשת של נערה צעירה, גיבורה עממית, מללאי ממאיוונד, שעל שמה נקראה מלאלה. חוסר הפחד, ואהבת הארץ שלה, הפכו למופת ללוחמים האפגנים. החל מאותן סצנות פתיחה, המשך הסרט הוא באקשן חי ובשילוב אנימציה, ובו מסופר סיפור חייה של מלאלה לפני ההתקפה עליה ולאחריה. אנו רואים אותה בתקופות שונות בחייה: פצועה קשה בבית החולים, מקניטה את אחיה בביתה החדש באנגליה, נושאת נאום בפני האו"ם, מלמדת שיעור בקניה ועוד.

[תוכלו ללמוד עוד אודות הסרט בלחיצה על כפתור IMDB](#)

מטרות השיעור:

בשיעור זה נדון בנושאים הבאים:

- מחסומים בדרך לחינוך.
- קיצוניות דתית.
- שוויון מגדרי.
- אומץ לב ואומץ לפעול.
- לטעון ולפעול למען מטרה.

מילות מפתח לשיעור:

היסטוריה, היסטוריה של נשים, מגדר, אי שוויון מגדרי, חינוך, פקיסטן, יוספזאי, זכויות אדם, מבוסס על סיפור אמיתי, ביוגרפיה, משפחה, פרס נובל לשלום, טאליבן, אסלאם, זכויות נשים, מגדר, בית הספר, פמיניזם, תיעודי.

מהלך השיעור

לפני השיעור

- עברו על השיעור כולו והביטו במיומנויות.
- תכננו כיצד לחבר את השיעור לתוכנית הלימודים באופן מיטבי.
- זהו ידע קודם רלוונטי הנדרש לשיעור זה.

- זהו תפיסות מוטעות בנושאי השיעור.
- בחרו את הנושאים, שאותם תרצו להדגיש בשיעור זה. לדוגמה: אי שוויון מגדרי, כוחו של היחיד לחולל שינוי, היסטוריה של נשים, חשיבות החינוך וכו'.

השאלות המנחות הבאות, מוטמעות בסרט באופן המתאים ללמידה משולבת או עצמאית. לחילופין, תוכלו לבחור להציג את הסרט ללא השאלות המוטמעות, ולהשתמש בשאלות אלו בסוף הצפייה. תוכלו גם לשלב שאלות משלכם. לתשובות ראו מפתח התשובות (בסוף).

פעילויות פתיחה

חלקו את הכיתה לקבוצות עבודה. באמצעות מענה על השאלות הציפו את הידע בנושא. על פי בחירתכם הנחו חקר בסיסי, כדי לאפשר מענה מבוסס לשאלות. כמה משאלות אלו יופיעו שוב לאחר הצפייה בסרט, שם נצפה לתשובות מעמיקות ורחבות יותר.

1. זהו בעיה או מצב, בבית הספר, בקהילה או במדינה, שהייתם רוצים לפעול לשנות. חישבו, דונו וכתבו בקצרה, מה אתם יכולים לעשות בנוגע לבעיה שהגדרתם?

2. שתפו את מה שאתם יודעים או שאולי שמעתם על מלאלה. מדוע לדעתכם מלאלה היא השראה לאחרים? מה לדעתכם מעשיה מעידים על היכולת של צעירים ליצור שינוי?

שאלות בגוף הסרט

מללאי ומלאלה (00:00:20-00:05:12)

תגיות: אפגניסטן, פקיסטן, טליבאן, מלאלה

- מי היתה מללאי? מדוע היא נחשבת לגיבורה בקרב העם האפגני?
 - מה הייתה הסיבה המרכזית לכך שאיש הטליבאן ירה במלאלה?
- בחרו את התשובה המתאימה ביותר:
- א. זה לא היה בכוונה.
- ב. היא נתפסה באש צולבת באזור מלחמה.
- ג. כי מלאלה התעקשה ללמוד בבית הספר למרות האיסור של הטליבאן.

ד. הטליבאן ירו במלאלה כי כעסו על אביה.

ה. אנשי הטליבאן ירו בה כדי להפחיד צעירים אחרים.

- מדוע לדעתכם אביה בחר עבודה, להיקרא על שמה של מללאי?

החיים באנגליה (00:05:13-00:12:45)

תגיות: פקיסטן, שוויון מגדרי

- מלאלה אומרת שאם הייתה ילדה בגיל פקיסטן, היו לה עכשיו שני ילדים. במה שונים חיים בבריטניה?
- כיצד השפיע אביה של מלאלה על העניין שלה להיאבק על מה שהיא מאמינה בו?
- א. הוא דיבר בחופשיות על פוליטיקה עם חבריו בסביבתה.
- ב. הוא רשם אותה לבית ספר יוקרתי ומתקדם.
- ג. היא ליוותה אותו, כשעבד כראש מועצת הכפר.
- ד. היא מרדה בערכיו המסורתיים.
- האם אי פעם עברתם לבית חדש? מה עזר לכם להסתגל?

הנשים בפקיסטן (00:12:45-00:29:21)

תגיות: חינוך, שוויון מגדרי

- כיצד מלאלה פיתחה אהבה שכזו כלפי חינוך?
- אביה של מלאלה אומר שרוב הנשים בפקיסטן אינן יודעות קרוא וכתוב. מדוע הן אנאלפביות?
- א. כי נשים פקיסטניות לא מעוניינות לקרוא.
- ב. כי לנשים ולבנות פקיסטניות לא ניתנת גישה שווה לחינוך.
- ג. כי נשים פקיסטניות אינן חכמות כמו גברים פקיסטנים.
- ד. כי קריאה נחשבת לקללה על נשים.
- אימה של מלאלה מאוד מסורתית. מהן חלק מהדרכים שבהן היא מראה זאת? האם אתם חושבים שהיא השתנתה מאז שעברה לאנגליה?

הטליבאן (00:29:21-00:41:58)

תגיות: טליבאן, חינוך, מלאלה

- מי הם הטליבאן? במה הם מאמינים?
- האם הופעתם מכמה מהפעולות שלהם?

- מה קרה לילדות בית הספר בניגריה? כיצד ניסתה מלאלה לעזור?
- איך התמודדו הטליבאן עם אנשים שהתנגדו להם?
- א. הטליבאן התייחס אליהם כאל מנודים חברתית, ולא אפשר לאף אחד לעזור להם.
- ב. הטליבאן פרסם הודעות גינוי פומביות ואיומים, או הרג אותם.
- ג. הטליבאן פתח במסע תפילה, כדי שישובו להיות צייתניים.
- ד. הטליבאן עשה מעט, מתוך אמונה שתשומת לב רק תחמיר את המצב.

שתי נקודות מבט על האסלאם (00:41:59-00:52:45)

תגיות: טליבאן, אסלאם, מלאלה, קיצוניות דתית

- כשאביה של מלאלה נשאל, "מי היה האדם שירה במלאלה?" הוא השיב, "זה לא היה אדם, זו הייתה האידיאולוגיה". למה הוא התכוון?
- במה שונה הבנת האסלאם של הטליבאן, מזו של מלאלה ומשפחתה?
- א. ההבנה לא באמת שונה, מלאלה פשוט חושבת שכן.
- ב. הטליבאן מתנגד להשפעה המערבית על התרבות, ומלאלה חושבת שהאסלאם צריך להפוך ליותר מערבי.
- ג. מלאלה חושבת שהאסלאם של הטליבאן עוסק בכוח ובאכזריות, ושלה עוסק באהבה ובסליחה.

התשוקה לחינוך (00:52:46-01:12:39)

תגיות: מלאלה, שוויון מגדרי, חינוך

- אילו גורמים השפיעו על מעורבות גוברת של מלאלה במאבק על זכותן של בנות לחינוך?
- בחרו את כל התשובות המתאימות: הפצצת בתי הספר ולמצוא את קולה כמודיעה אנונימית לעיתונאי BBC; לעבור לאנגליה ולהירשם לבתי ספר בריטים; לדבר במליאת האו"ם.
- האם הייתם עושים את אותו דבר במקומה? נמקו.
- האם אתם חושבים שעבור תלמידים וות' בישראל, החינוך כה חשוב כמו עבור מלאלה? נמקו.

פרס נובל לשלום (1:12:39-1:23:08)

תגיות: מלאלה, שוויון מגדרי, חינוך, פרס נובל לשלום

- האם אתם חושבים שהוריה של מלאלה היו צריכים למנוע ממנה מלדבר בפומבי בגלל הסכנה?
- מהו פרס נובל לשלום?

- א. פרס שניתן לאנשים אצילים.
 - ב. תעודה קטנה שקיבלה מלאה על עבודתה.
 - ג. פרס בין-לאומי גדול המוענק לאנשים הפועלים למען עולם שליו יותר על שם אלפרד נובל.
 - ד. פרס הכולל הזמנה לפסגת ה-20G.
- האם שמעתם על צעירים אחרים שעושים שינוי בעולם? בקהילה שלך?

פעילויות סיכום

באופן מכוון, חלק מפעילויות הסיכום דומות לפעילויות הפתיחה. לאחר הצפייה בסרט, נצפה לתשובות המשקפות הבנה עמוקה יותר וידע רחב יותר.

1. היזכרו בבעיה שהגדרתם בתחילת השיעור. האם בעקבות הסרט, חשבתם על פעולות נוספות שאתם יכולים לבצע כדי להשפיע על המצב לטובה?
2. סכמו את מה שאתם יודעים כעת על מלאה. מדוע לדעתכם מלאה היא השראה לאחרים? מה לדעתכם מעשיה מעידים על היכולת של צעירים ליצור שינוי?
3. לפי דברי אביה של מלאה, מהם יתרונות החינוך?

פעילויות הערכה

הנחו את הלומדים לענות על אחת או יותר, מהשאלות הבאות, בחיבור בנוי היטב, תוך כדי שימוש בדוגמאות מהסרט לחיזוק טענותיהם.

לחילופין, תוכלו לאפשר עבודה שיתופית והצגת תוצר מגוון להערכה חלופית (מצגת, סרטון, הצגה וכיו"ב).

1. דמיינו לעצמכם שאתם מקבלים פרס נובל לשלום. בעבור מה יהיה הפרס שקיבלתם?
2. חקרו מה מלאה יוספזאי עושה היום, וכתבו דו"ח על התקדמותה האישית ועל פעילותה לטובת מתן הזדמנות חינוכית, בשנים האחרונות.
3. תארו לעצמכם שאתם אחד מחברי הוועדה שיש להם את הזכות להעניק למישהו פרס נובל לשלום. כתבו מכתב המלצה, בו תסבירו לחברי ועדת הבחירה את הסיבות, מדוע מלאה, צריכה להיות הבחירה שלהם.

מיומנויות בשיעור זה

שפתית: הבנה והערכה של טקסט דבור או כתוב, חילוץ מידע מטקסט דבור או כתוב, מיזוג מידע ממקורות שונים, הבעה בכתב או בעל פה.

מודעות חברתית: הבנת האחר, זיהוי מצבים חברתיים, רגישות תרבותית.

בין-אישית: מודעות גלובלית, רב-תרבותיות.

מקורות להעשרה

[סרטון וחידון על מלאה \(בריינפופ\)](#)

[מלאה, זוכת פרס נובל לשלום \(יחידת הוראה בעברית, משרד החינוך\)](#)

[ביתי מלאה, אביה בראיון לTED-](#)

[מיהי הילדה שזכתה בפרס נובל לשלום? \(אאוריקה\)](#)

[האתר הרשמי של קרן מלאה \(אנגלית\)](#)

מפתח תשובות

תשובה לכל שאלה תופיע בצבע. בשאלות הדיגיטליות, רק התשובה הנכונה תופיע בצבע.

חלק מהשאלות בפעילויות הפתיחה מופיעות גם בפעילויות סיכום. אפשרי וצפוי שתלמידים יפגינו רמת ידע

מצומצמת יותר לפני הצפייה בסרט וישתמשו בשאלות אלו כמיקוד לצפייה. לאחר הצפייה נצפה לתשובות

המציגות ידע מעמיק ורחב יותר באותן שאלות.

התשובות המוצגות לשימושכם, מופיעות כאן בתמצית, באמצעות מילות מפתח וקווים מנחים לתשובה מלאה.

פעילויות פתיחה

[תשובות אישיות לכל לומדת](#)

תשובות לשאלות בגוף הסרט

מלאה ומלאה (00:00:20-00:05:12)

תגיות: אפגניסטן, פקיסטן, טליבאן, מלאה

- מי היתה מלאה? מדוע היא נחשבת לגיבורה בקרב העם האפגני?

[מלאה הייתה גיבורה עממית אפגנית, שעוררה השראה בלוחמי אפגניסטן המיואשים, להמשיך ולהילחם](#)

[במלחמתם נגד אנגליה. היא טענה שעדיף לחיות כמו אריה ליום אחד, מאשר לחיות כמו עבד במשך 100](#)

שנה. היא עודדה אנשים לעמוד על שלהם ולדבר.

- מה הייתה הסיבה המרכזית לכך שאיש הטליבאן ירה במלאלה?

בחרו את התשובה המתאימה ביותר:

א. זה לא היה בכוונה.

ב. היא נתפסה באש צולבת באזור מלחמה.

ג. כי מלאלה התעקשה ללמוד בבית הספר, למרות האיסור של הטליבאן.

ד. הטליבאן ירו במלאלה כי הם כעסו על אביה.

ה. אנשי הטליבאן ירו בה כדי להפחיד צעירים אחרים.

- מדוע לדעתכם אביה בחר עבורה, להיקרא על שמה של מלאי?

מלאי הייתה דמות מעוררת השראה וחזקה, ואביה רצה אותו דבר עבור בתו. הוא חש קשר עמוק למלאלה

מהרגע שנולדה.

החיים באנגליה (00:05:13-00:12:45)

תגיות: פקיסטן, שוויון מגדרי

- מלאלה אומרת שאם הייתה ילדה בגילתה בפקיסטן, היו לה עכשיו שני ילדים. במה שונים חיים בבריטניה?

היא רשומה לבית הספר וחיה כמו נערה טיפוסית בעולם המערבי. היא גם מבלה זמן רב כדמות ציבורית,

שפונה אל הציבור באמצעות ראיונות לקידום מטרתה. היא בטוחה יותר באנגליה מאשר בפקיסטן.

- כיצד השפיע אביה של מלאלה על העניין שלה להיאבק על מה שהיא מאמינה בו?

סמנו את התשובה המתאימה:

א. הוא דיבר בחופשיות על פוליטיקה עם חבריו בסביבתה.

ב. הוא רשם אותה לבית ספר יוקרתי ומתקדם.

ג. היא ליוותה אותו כשעבד כראש מועצת הכפר.

ד. היא מרדה בערכיו המסורתיים.

- האם אי פעם עברתם לבית חדש? מה עזר לכם להסתגל?

תשובות אישיות לכל לומדת.

הנשים בפקיסטן (00:12:45-00:29:21)

תגיות: חינוך, שוויון מגדרי

- כיצד מלאלה פיתחה אהבה שכזו כלפי חינוך?

היא הייתה מוקפת בסביבה שהאמינה וחיבקה את החינוך. אביה האמין בחינוך שווה לבנות. הוא פתח בית ספר והיא גדלה ובילתה שם. בית הספר שלו תמך ברעיון והאמין בצורך לתת קול לתלמידיו. מלאלה רצתה להיות מורה מגיל צעיר.

- אביה של מלאלה אומר שרוב הנשים בפקיסטן אינן יודעות קרוא וכתוב. מדוע הן אנאלפביות?
סמנו את התשובה המתאימה:
א. כי נשים פקיסטניות לא מעוניינות לקרוא.
ב. כי לנשים ולבנות פקיסטניות לא ניתנת גישה שווה לחינוך.
ג. כי נשים פקיסטניות אינן חכמות כמו גברים פקיסטנים.
ד. קריאה נחשבת לקללה על נשים.
- אימה של מלאלה מאוד מסורתית. מהן חלק מהדרכים שבהן היא מראה זאת? האם אתם חושבים שהיא השתנתה מאז שעברה לאנגליה?
אימה עזבה את לימודיה מוקדם, היא נהגה לכסות את פניה, לא לחצה יד לגברים והסתכלה למטה כשהיא בסביבה של גברים. באנגליה היא מראה את פניה, ועדיין נראית מאופקת אך עלולה להיות מושפעת מהתרבות המערבית ומהקול הציבורי החזק של בתה.

הטליבאן (00:29:21-00:41:58)

תגיות: טליבאן, חינוך, מלאלה

- מי הם הטליבאן? במה הם מאמינים?
הטליבאן הם קנאים דתיים קיצוניים מוסלמים, המאמינים באורח חיים שמרני, שאינו מאפשר לנשים להשתתף בחיים הציבוריים. הם גם נגד השפעה מערבית על התרבות המוסלמית. לדוגמה: הם שרפו כלי תקשורת. פעולותיהם לעיתים קרובות אכזריות וכוללות הרג של שוטרים, הפצצת תחנות משטרה והרג ציבורי של מתנגדים.
- האם הופתעתם מכמה מהפעולות שלהם?
תשובה אישית לכל לומדת.
- מה קרה לילדות בית הספר בניגריה? כיצד ניסתה מלאלה לעזור?
בוקו חראם, ארגון טרור, חטף 200 ילדות. מלאלה השתמשה בכוח שלה, כדי לייצר שיח עם מנהיגי העולם ולחצה באופן אישי על הנשיא הניגרי להחזיר את הבנות הביתה.
- איך התמודדו הטליבאן עם אנשים שהתנגדו להם?
א. הטליבאן התייחס אליהם כאל מנודים חברתית, לא אפשר לאף אחד לעזור להם.

ב. הטליבאן פרסם הודעות גינוי פומביות ואיומים, או הרג אותם.

ג. הטליבאן פתח במסע תפילה, כדי שיחזרו להיות צייתניים; הטליבאן עשה מעט, מתוך אמונה שתשומת לב רק תחמיר את המצב.

שתי נקודות מבט על האסלאם (00:41:59-00:52:45)

תגיות: טליבאן, אסלאם, מלאלה, קיצוניות דתית

- כשאביה של מלאלה נשאל, "מי היה האדם שירה במלאלה?" הוא השיב, "זה לא היה אדם, זו הייתה האידיאולוגיה". למה הוא התכוון?

שהאידיאולוגיה של הטליבאן השחיתה את דעתם של האנשים שביצעו את המעשה הנורא.

- במה שונה הבנת האסלאם של הטליבאן, מזו של מלאלה ומשפחתה?
בחרו את התשובה הנכונה:
א. לא שונה, מלאלה פשוט חושבת שכן
ב. הטליבאן מתנגד להשפעה המערבית על התרבות, ומלאלה חושבת שהאסלאם צריך להפוך ליותר מערבי.

ג. מלאלה חושבת שהאסלאם של הטליבאן עוסק בכוח ואכזריות, ושלה עוסק באהבה ובסליחה.

התשוקה לחינוך (00:52:46-01:12:39)

תגיות: מלאלה, שוויון מגדרי, חינוך

- אילו גורמים השפיעו על מעורבות גוברת של מלאלה במאבק על זכותן של בנות לחינוך?
בחרו את התשובה הנכונה:

א. הפצצת בתי הספר ולמצוא את קולה כמודיעה אנונימית לעיתונאי BBC.

ב. לעבור לאנגליה ולהירשם לבתי ספר בריטים.

ג. לדבר במליאת האו"ם.

- האם הייתם עושים את אותו דבר במקומה? נמקו.

תשובה אישית לכל לומדת.

- האם אתם חושבים שעבור תלמידים וות בישראל, החינוך כה חשוב כמו עבור מלאלה? נמקו.

תשובה אישית לכל לומדת.

פרס נובל לשלום (01:12:39-01:23:08)

תגיות: מלאה, שוויון מגדרי, חינוך, פרס נובל לשלום

- האם אתם חושבים שהוריה של מלאה היו צריכים למנוע ממנה מלדבר פומבית בגלל הסכנה?

[תשובה אישית לכל לומדת](#)

- מהו פרס נובל לשלום?

א. פרס שניתן לאנשים אצילים.

ב. תעודה קטנה שקיבלה מלאה על עבודתה.

ג. פרס בין-לאומי גדול המוענק לאנשים הפועלים למען עולם שליו יותר על שם אלפרד נובל.

ד. פרס הכולל הזמנה לפסגת ה-20G.

- האם שמעתם על צעירים אחרים, שעושים שינוי בעולם? בקהילה שלך?

[תשובה אישית לכל לומדת](#)

פעילויות סיכום

באופן מכוון, חלק מפעילויות הסיכום דומות לפעילויות הפתיחה. לאחר הצפייה בסרט, נצפה לתשובות המשקפות הבנה עמוקה יותר וידע רחב יותר.

1. היזכרו בבעיה שהגדרתם בתחילת השיעור. האם בעקבות הסרט, חשבתם על פעולות נוספות שאתם יכולים לעשות להשפיע על המצב לטובה?

[תשובה אישית לכל לומדת](#)

2. סכמו את מה שאתם יודעים כעת על מלאה. מדוע לדעתכם מלאה היא השראה לאחרים? מה לדעתכם מעשיה מעידים על היכולת של צעירים ליצור שינוי?

[תשובה אישית לכל לומדת](#)

3. לפי דברי אביה של מלאה, מהם יתרונות החינוך?

חינוך עוזר להרוויח יותר כסף ולחיות חיים מאושרים יותר. חינוך מלמד אותנו להטיל ספק בדברים. חינוך עוזר לתקן דברים שאינם צודקים. חינוך הופך את האדם למי שמסוגל לחשוב באופן עצמאי.

פעילויות הערכה

[תשובה אישית לכל לומדת](#)